

Porozumenie vybraných slov v primárnom vzdelávaní

Lenka Jarušinská

KATEDRA KOMUNIKAČNEJ A LITERÁRNEJ VÝCHOVY, UNIPO PF

Interná doktorandka

Školiteľ: doc. PaedDr. Martin Klimovič, PhD.

Príspevok je súčasťou riešenia grantového projektu KEGA č. 013PU-4/2021 Tvorba podporných didaktických prostriedkov na komunikáciu písaním v primárnom vzdelávaní.

Ciel' a obsah

- Teoretické východiská problematiky osvojovania si pravopisu
- Problematické miesta vo vyučovaní pravopisu vybraných slov
- Frekvencia slov s etymologickým pravopisom

Cieľom príspevku je poukázať na potrebu zmeny v oblasti vyučovania slov s etymologickým pravopisom

Teoretické východiská

- **6 pravopisných princíпов**

Fonematický

Morfematický

Gramatický

Sémantický

Konvenčný

Etymologický

Etymologický pravopisný princíp

- Písanie i, í/y, ý v slovách domáceho aj cudzieho pôvodu.
- Potreba osvojiť si historickú a cudzojazyčnú pravopisnú podobu.
- V minulosti bola výslovnosť i/y rôzna, dnes ich rovnaká výslovnosť spôsobuje problém pri písaní.

Osvojovanie si pravopisu v slovenskej škole

- Etymologický pravopis (vybrané slová) → 3. ročník ZŠ
- 4. ročník → prehľbovanie poznatkov

Výsledky národného testovania NÚCEM

- 2018 – Aplikovať vedomosti o vybraných slovách (úspešnosť 40,2%)
- 2019 – Aplikovať vedomosti o pravopise vybraných slov a odvodených slov (úspešnosť 45,9%)

Proces osvojovania si pravopisu

sluchovo-artikulačné vnímanie pravopisného javu

jeho význam

jeho zrková predstava

písomná reakcia

Problematické miesta vo vyučovaní pravopisu na Slovensku

Pamäťové učenie

Deduktívny spôsob vyvodzovania

Počet vybraných slov v
základnom súbore

Oslabovanie morfológického
hľadiska

Málo frekventované slová

Poradie vyvodzovania VS

Prieskum

Realizácia

- Dotazník
- 106 žiakov
- 2. – 5. ročník ZŠ
- 21 vybraných slov

Otázky:

- Aká je frekvencia vybraných slov v hovorenej a písanej reči?
- Aká je miera porozumenia slov s etymologickým pravopisom u žiakov 2. – 5. ročníka základnej školy?

Frekvencia vybraných slov vo frekvenčných slovníkoch slovenčiny na báze Slovenského národného korpusu

Zdroj: Gajdošová, K. Šimková, M. 2018; Garabík, R. Gajdošová, K. Šimková, M. Žáková, A. 2017.

Slovo	Frekvencia slov v písanej reči	Frekvencia slov v hovorenej reči
mýto	7,25	< 1
ryha	2,97	< 1
rýdzi	2,50	< 1
hmýriť sa	2,01	< 1
kryha	1,75	< 1
sychravý	1,58	< 1
trýzniť	1,26	< 1
výskať	1,25	< 1
byvol	< 1	< 1
pýr	< 1	< 1
prýštiť	< 1	< 1

Slovo	Frekvencia slov v písanej reči	Frekvencia slov v hovorenej reči
ryk	< 1	< 1
rysavý	< 1	< 1
smyk	< 1	< 1
sykať	< 1	< 1
vydra	< 1	< 1
vyhňa	< 1	< 1
vyť	< 1	< 1
výr	< 1	< 1
vyžla	< 1	< 1
žmýkať	< 1	< 1

Ďakujem za pozornosť

